

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

10 март 2021 година *

[Текст, поправен с определение от 13 април 2021 г.]

„Преюдициално запитване — Спешно преюдициално производство — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Рамково решение 2002/584/ПВР — Член 8, параграф 1, буква в) — Европейска заповед за арест, издадена от прокуратурата на държава членка с цел наказателно преследване въз основа на наложена от същия орган мярка, включваща лишаване от свобода — Липса на съдебен контрол преди предаването на издирваното лице — Последици — Ефективна съдебна защита — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз“

По дело C-648/20 PPU

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Westminster Magistrates' Court (Районен съд Уестминстър, Обединено кралство) с акт от 26 ноември 2020 г., постъпил в Съда на 1 декември 2020 г., в рамките на производство за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена срещу

PI,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател на Съда, L. Bay Larsen, C. Toader (докладчик) и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: C. Strömholm,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 27 януари 2021 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за PI, от H. Malcolm, QC, и J. Kern, barrister, упълномощени от S. Bisnauthsing, solicitor,
- за българското правителство, от Л. Захариева и Т. Цингилева, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от M. Wilderspin и S. Grünheid, в качеството на представители,

* Език на производството: английски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 февруари 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3 и поправка в ОВ L 205, 5.8.2019 г., стр. 34), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“) във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с изпълнението в Обединеното кралство на европейска заповед за арест, издадена от Районна прокуратура Свищов с цел наказателно преследване срещу PI.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 5, 6, 10 и 12 от Рамково решение 2002/584 гласят следното:
 - (5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.
 - (6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайтъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.
- [...]
- (10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на поверителност между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване на един от принципите на държавите членки, посочени в член 6, параграф 1 [ДЕС], определени от Съвета съгласно член 7, параграф 1 [ДЕС] с посочените в параграф 2 от него последици.

[...]

(12) Настоящото рамково решение спазва основните права и се съобразява с принципите, признати в член 6 [ДЕС] и отразени в Хартата на основните права на Европейския съюз [...], и по-специално глава VI от нея. [...].

4 Член 1 от това рамково решение е озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“ и гласи:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване от друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ДЕС].“

5 Член 2 от това рамково решение, озаглавен „Обхват на европейската заповед за арест“, предвижда в параграф 1:

„Европейска заповед за арест се издава за деяния, които са наказуеми съгласно правото на издаващата държава членка с лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане, за не по-малко от 12 месеца, или ако наложеното наказание лишаване от свобода или мярката, изискваща задържане, е не по-малко от 4 месеца“.

6 Член 6 от същото рамково решение е озаглавен „Определяне на компетентните съдебни органи“ и гласи:

„1. Издаващият съдебен орган е съдебният орган на държавата членка, издала европейската заповед за арест, компетентен да я издаде съгласно правото на тази държава.

2. Изпълняващият съдебен орган е съдебният орган на изпълняващата държава членка, който е компетентен да изпълни европейската заповед за арест съгласно правото на тази държава.

3. Всяка държава членка следва да уведоми генералния секретариат на Съвета за компетентните съдебни органи според своето законодателство“.

7 Член 8 от Рамково решение 2002/584 е озаглавен „Съдържание и форма на европейската заповед за арест“ и предвижда в параграф 1:

„Европейската заповед за арест съдържа следната информация в съответствие с формуляра, включен в приложението:

[...]

в) доказателства за влязла в сила присъда, заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила, попадащ в обхвата на членове 1 и 2;

[...]“.

Правото на Обединеното кралство

- 8 Процедурата за изпълнение на европейска заповед за арест се урежда от Extradition Act 2003 (Закон за екстрадицията от 2003 г.). Първата част от този закон определя териториите, към които Обединеното кралство може да извърши екстрадиция. Република България е част от тях. Съгласно член 2 (7) от посочения закон определеният централен орган издава удостоверение, ако счита, че заповедта за арест е издадена от издаващ орган на една от посочените територии.

Българското право

ЗЕЕЗА

- 9 Законът за екстрадицията и европейската заповед за арест (ДВ, бр. 46 от 3 юни 2005 г.) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „ЗЕЕЗА“), транспонира в българското право Рамково решение 2002/584. Член 37 от ЗЕЕЗА съдържа разпоредби относно издаването на европейска заповед за арест, чийто текст е почти идентичен с текста на разпоредбите на член 8 от това рамково решение.
- 10 Съгласно член 56, алинея 1, точка 1 от ЗЕЕЗА в досъдебната фаза на наказателното производство прокурорът е компетентен да издаде европейска заповед за арест на обвиняем.

НПК

- 11 Съгласно член 14, алинея 1 от Наказателно-процесуалният кодекс (ДВ, бр. 86 от 28 октомври 2005 г.) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „НПК“) прокурорът взема решенията си по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като се ръководи от закона.
- 12 В рамките на наказателното производство прокурорът е компетентният орган, който съгласно член 46 от НПК упражнява функциите по повдигане и поддържане на обвинението, ръководи разследването и упражнява контрол за законосъобразност и правилно протичане на досъдебното производство.
- 13 Налагането на мярка за неотклонение задържане под стража по отношение на обвиняем в досъдебната фаза на наказателното производство е уредено в член 64 от НПК.
- 14 Съгласно текста на член 64, алинея 1 от НПК „[м]ярка за неотклонение задържане под стража в досъдебното производство се взема от съответния първоинстанционен съд по искане на прокурора“.
- 15 По реда на член 64, алинея 2 от НПК прокурорът може да постанови задържане на обвиняемия до 72 часа, за да осигури явяването му пред съответния съд, който евентуално да вземе мярка за неотклонение задържане под стража.
- 16 От своя страна член 64, алинея 3 от НПК гласи: „[с]ъдът незабавно разглежда делото еднолично в открито заседание с участието на прокурора, обвиняемия и неговия защитник“.
- 17 Освен това съгласно член 64, алинея 4 от НПК съдът е органът, компетентен да разгледа искането за вземане на мярка за неотклонение задържане под стража и да прецени дали да вземе тази мярка, да избере по-лека мярка за неотклонение или изцяло да откаже вземането на мярка за неотклонение по отношение на обвиняемия.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 18 На 28 януари 2020 г. Районна прокуратура Свищов издава европейска заповед за арест с цел наказателно преследване срещу PI (наричана по-нататък „разглежданата европейска заповед за арест“).
- 19 Видно от преписката, с която разполага Съдът, PI е заподозрян, че на 8 декември 2019 г. в град Свищов (България) е извършил кражба на пари и бижута, оценени на обща стойност 14 713,97 BGN (лева) (около 7500 EUR), наказуема с лишаване от свобода за срок от една до десет години.
- 20 Разглежданата европейска заповед за арест се основава на акт на същия прокурор, издаден на 12 декември 2019 г., с който се разпорежда задържането на PI в продължение на най-много 72 часа.
- 21 Така PI е арестуван и на 11 март 2020 г. е задържан в Обединеното кралство въз основа на разглежданата европейска заповед за арест.
- 22 Пред запитващата юрисдикция Westminster Magistrates' Court (Районен съд Уестминстър, Обединено кралство) PI оспорва валидността на разглежданата европейска заповед за арест, като поддържа, че българската съдебна система не отговаря на изискванията на Рамково решение 2002/584, както е тълкувано в практиката на Съда по-специално с решения от 27 май 2019 г., OG и PI (Прокуратури на Любек и Цвикау) (C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), и PF (Главен прокурор на Литва) (C-509/18, EU:C:2019:457).
- 23 От акта за преюдициално запитване е видно, че според Районна прокуратура Свищов в българското право лицето, издирвано въз основа на европейска заповед за арест, се представлява от адвокат, така че неговите интереси са напълно защитени. Доколкото решението за издаване на такава заповед се основава на акт, с който се разпорежда задържането, изискващ след предаването му издирваното лице да бъде представено пред съд, който да се произнесе по лишаването му от свобода, българската процесуална система била съобразена с Рамково решение 2002/584, както то е тълкувано в практиката на Съда.
- 24 Според запитващата юрисдикция в българското право нито актът на прокурора, с който се разпорежда задържането на издирваното лице, нито европейската заповед за арест, издадена от същия орган като продължение на този акт, подлежат на съдебен контрол преди предаването на издирваното лице. Ето защо това положение се оказва различно от процесуалните системи на други държави членки, за които се отнася практиката на Съда в тази област.
- 25 Към преюдициалното запитване запитващата юрисдикция прилага удостоверението, издадено от National Crime Agency (Национална агенция за борба с престъпността, Обединено кралство) в съответствие с член 2 (7) от Закона за екстрадицията от 2003 г., посочващо, че разглежданата европейска заповед за арест е издадена от компетентен съдебен орган в това отношение.
- 26 Тази юрисдикция обаче иска да се установи дали двойното ниво на защита на правата, от която трябва да се ползва издирваното лице, както изисква практиката на Съда, по-специално в точка 56 от решение от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385), е гарантирано в контекста на делото, с което е сезирана, доколкото както разглежданата европейска заповед за арест, така и националната заповед за задържане или съдебният акт със същата юридическа сила са били издадени от Районна прокуратура Свищов, без участието на български съдебен орган преди предаването на PI от Обединеното кралство.

- 27 При тези обстоятелства Westminister Magistrates' Court (Районен съд Уестминстър) спира производството и поставя на Съда следния преюдициален въпрос:

„Когато се иска предаване на издирвано лице с цел наказателно преследване и когато и решението за издаване на национална заповед за задържане, и постановеното въз основа на него решение за издаване на европейска заповед за арест се вземат от прокурор без участието на съд, преди да бъде предадено издирваното лице, ползва ли се това лице от предвидената от Съда в решение от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385), защита на две равнища, ако:

- а) действието на националната заповед за задържане е ограничено до задържането на лицето за най-много 72 часа, за да бъде изправено пред съда, и
- б) при предаването му само съдът следва да реши — с оглед на всички обстоятелства по делото — дали да разпорежи освобождаване или да продължи задържането?“.

По спешното производство

- 28 Запитващата юрисдикция е поискала настоящото преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство, предвиден в член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 29 В това отношение следва да се отбележи, на първо място, че преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Рамково решение 2002/584, което спада към областите по част трета, дял V от Договора за функционирането на ЕС относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Следователно то може да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство, предвидено в член 23а от Статута на Съда на Европейския съюз и в член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 30 На второ място, що се отнася до критерия за спешност, съгласно практиката на Съда следва да се вземе предвид обстоятелството, че понастоящем заинтересованото лице по делото в главното производство не е на свобода и че продължаването на задържането му зависи от изхода на спора в главното производство (определение от 12 февруари 2019 г., RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 31 В случая, както следва от точки 18—21 от настоящото решение, PI е арестуван и задържан в Обединеното кралство въз основа на разглежданата европейска заповед за арест.
- 32 От това следва, че продължаването на предварителното задържане на PI зависи от решението на Съда, доколкото отговорът му на поставения от запитващата юрисдикция въпрос би могъл да се отрази непосредствено върху изпълнението на разглежданата европейска заповед за арест и следователно върху задържането под стража на PI.
- 33 При тези обстоятелства на 17 декември 2020 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат първи състав на Съда уважи искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на преюдициалното запитване по реда на спешното преюдициално производство.

По преюдициалния въпрос

- 34 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 във връзка с член 47 от Хартата и практиката на Съда трябва да се тълкува в смисъл, че са изпълнени изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, от която трябва да се ползва лице, по отношение на което е издадена европейска заповед за арест с цел наказателно преследване, ако както европейската заповед за арест, така и съдебният акт, на който тя се основава, са издадени от прокурор, който може да бъде квалифициран като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от това рамково решение, но не подлежат на съдебен контрол в издаващата държава членка преди предаването на издирваното лице от изпълняващата държава членка.
- 35 В началото следва да се припомни, че както принципът на взаимно доверие между държавите членки, така и принципът на взаимно признаване, който от своя страна се опира на реципрочното доверие между последните, имат основно значение в правото на Съюза, тъй като позволяват създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници. По-конкретно, принципът на взаимно доверие изисква, що се отнася по-специално до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка от тези държави да приеме, освен когато са налице изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (решение от 12 декември 2019 г., *Openbaar Ministerie* (Прокуратура на Швеция), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 36 Въпреки това, ефективността и доброто функциониране на въведената с Рамково решение 2002/584 опростена система за предаване на лица, които са осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон, се основават на спазването на някои установени в това рамково решение изисквания, чийто обхват е уточнен в практиката на Съда.
- 37 На първо място, от акта за преюдициално запитване следва, че Районна прокуратура Свищов е орган, който участва в наказателното правораздаване и действа независимо при упражняване на функциите, присъщи на издаването на европейска заповед за арест, като тези две условия позволяват квалифицирането на подобен орган като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 (вж. по аналогия решение от 12 декември 2019 г., *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* и *Openbaar Ministerie* (Прокурори на Лион и Тур), C-566/19 PPU и C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, т. 52 и цитираната съдебна практика). Впрочем тази квалификация не е оспорвана от PI, както уточнява неговият защитник в заседанието пред Съда.
- 38 На второ място, съгласно постоянната практика на Съда наличието на възможност за упражняване на съдебен контрол върху решението за издаване на европейска заповед за арест, взето от орган, който не е юрисдикция, не представлява условие, което да позволи този орган да бъде квалифициран като издаващ съдебен орган по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, тъй като подобен контрол не попада в обхвата на устройствените и организационни правила на посочения орган, а се отнася до производството по издаване на такава заповед, което трябва да отговаря на изискването за ефективна съдебна защита (вж. в този смисъл решение от 13 януари 2021 г., MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, т. 44 и цитираната съдебна практика). Така качеството на „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 не е обусловено от наличието на съдебен контрол върху решението за издаване на европейската заповед за арест и върху националния акт, на който се основава тази заповед. При това положение фактът, че не се оспорва квалификацията на Районна прокуратура Свищов като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, не е достатъчен, за да се приеме, че българското производство за издаване на европейска заповед за арест от прокурор отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита.

- 39 На трето място, подобно на генералния адвокат в точки 37 и 38 от заключението му, следва да се отбележи, че актът на прокурора, с който се разпорежда задържането на издирваното лице за максимален срок от 72 часа, на който се основава европейската заповед за арест, трябва да се квалифицира като „подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила“ като национална заповед за задържане по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584.
- 40 В това отношение Съдът е постановил, че понятието „[национална] заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 се отнася до постановените от съдебен орган национални мерки за издирване и задържане на обвиняемо лице, които имат за цел довеждането му пред съда за извършване на процесуални действия по наказателното производство (вж. в този смисъл решение от 13 януари 2021 г., ММ, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, т. 57).
- 41 Ето защо следва да се прецени дали наказателнопроцесуална система, по силата на която както европейската заповед за арест, така и решението, на което тя се основава, са издадени от прокуратурата, като съдебният контрол в това отношение може да се извърши едва след предаването на издирваното лице, отговаря на изискванията на Рамково решение 2002/584, а именно зачитането на двойното ниво на защита на правата, от което трябва да се ползва това лице, съгласно тълкуването му в практиката на Съда.
- 42 В това отношение следва да се припомни, че в точка 56 от решението от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385), Съдът постановява, че системата на европейската заповед за арест съдържа по силата на изискването по член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 защита на две равнища на процесуалните и основните права, от които трябва да се ползва издирваното лице, доколкото към съдебната защита, предвидена на първото равнище, при приемането на националното съдебно решение, каквато е националната заповед за задържане, се добавя тази, която трябва да се осигури на второто равнище, при издаването на европейската заповед за арест, до което евентуално може да се стигне в кратък срок след приемането на посоченото национално съдебно решение.
- 43 Тази защита включва приемането на решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, поне на едно от двете равнища на посочената защита (решение от 27 май 2019 г., OG и PI (прокуратури на Любек и Цвикау), C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, т. 68).
- 44 От това следва, че когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, не е съдия или юрисдикция, националното съдебно решение като национална заповед за арест, към което се добавя европейската заповед за арест, от своя страна трябва да отговаря на тези изисквания (решение от 27 май 2019 г., OG и PI (прокуратури на Любек и Цвикау), C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, т. 69).
- 45 Така изпълняването на тези изисквания позволява да се гарантира на изпълняващия съдебен орган, че решението за издаване на европейска заповед за арест за целите на наказателното преследване се основава на национално производство, което подлежи на съдебен контрол, и че лицето, за което е издадена националната заповед за арест, се ползва с всички гаранции, характерни за този вид актове, в това число произтичащите от основните права и основните правни принципи, упоменати в член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584 (решение от 27 май 2019 г., OG и PI (прокуратури на Любек и Цвикау), C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, т. 70).

- 46 Освен това, когато правото на издаващата държава членка предоставя компетентност за издаване на европейска заповед за арест на орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, сам по себе си не е юрисдикция, решението за издаване на такава заповед за арест, и по-специално пропорционалният характер на такова решение, трябва да може да подлежи в посочената държава членка на съдебно обжалване, което изцяло отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита (решение от 27 май 2019 г., OG и PI (прокуратури на Любек и Цвикау), C-508/18 и C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, т. 75).
- 47 Както отбелязва генералният адвокат в точка 61 от заключението си, от тази практика на Съда следва, че лицето, по отношение на което е издадена европейска заповед за арест с цел наказателно преследване, трябва да може да се ползва от ефективна съдебна защита преди предаването му на издаващата държава членка, и то поне на едното от двете равнища на защита, изисквани от посочената съдебна практика.
- 48 При това положение подобна защита предполага да може да се упражни съдебен контрол било по отношение на европейската заповед за арест, било по отношение на съдебния акт, въз основа на който е издадена тази заповед, преди да се пристъпи към изпълнението ѝ.
- 49 Това изискване позволява във въведената с Рамково решение 2002/584 система, основана, както бе припомнено в точка 35 от настоящото решение, на взаимното доверие между държавите членки, да се гарантира на изпълняващия съдебен орган, че европейската заповед за арест, чието изпълнение се иска от него, е издадена след провеждането на подлежащо на съдебен контрол национално производство, в рамките на което издирваното лице е могло да се ползва от всички гаранции, характерни за приемането на този вид решения, по-специално тези, произтичащи от основните права и основните правни принципи, посочени в член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584, както следва от точка 45 от настоящото решение.
- 50 Тези съображения изобщо не се поставят под въпрос от изводите, които се извеждат от решенията от 12 декември 2019 г., *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg и Openbaar Ministerie* (Прокурори на Лион и Тур) (C-566/19 PPU и C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077), и *Openbaar Ministerie* (Прокуратура на Швеция) (C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078), изтъкнати в съдебното заседание пред Съда.
- 51 В точки 70 и 71 от първото от тези решения Съдът е приел, че наличието в правната система на издаващата държава членка на процесуални разпоредби, съгласно които пропорционалният характер на акта на прокуратурата да издаде европейска заповед за арест може да бъде обект, преди или след фактическото предаване на издирваното лице, на съдебен контрол преди или дори почти едновременно с неговото постановяване, а във всички случаи след издаването на европейската заповед за арест, отговаря на изискването за ефективна съдебна защита. По делото, по което е постановено това решение, както следва от точки 68 и 69 от него, тази констатация произтича от наличието на съвкупност от процесуални разпоредби, гарантиращи намесата на съд още с издаването на националната заповед за задържане срещу издирваното лице и следователно преди предаването му.
- 52 Също така по делото, по което е постановено решение от 12 декември 2019 г., *Openbaar Ministerie* (Прокуратура на Швеция) (C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078), издадената от прокурора европейска заповед за арест се основава на съдебно решение за задържане под стража.
- 53 Така, както генералният адвокат подчертава в точки 69 и 72 от заключението си, в решенията, цитирани в точка 50 от настоящото решение, Съдът е отчел обстоятелството, че условията за издаване на европейска заповед за арест от прокуратурата подлежат на съдебен контрол преди предаването на издирваното лице, доколкото в националните законодателства, разглеждани в делата, по които са постановени тези решения, европейската заповед за арест се основава на

национална заповед за задържане, издадена от съдия, който освен това подлага на преценка наличието на условията, необходими за издаването на такава европейска заповед за арест, и по-специално на нейния пропорционален характер.

- 54 За разлика обаче от делата, по които са постановени тези две решения, в случая от акта за преюдициално запитване е видно, че българското право предвижда само последващ съдебен контрол на акта на прокурора за издаване на европейска заповед за арест, тъй като такъв контрол може да се извърши едва след предаването на издирваното лице.
- 55 [Поправено с определение от 13 април 2021 г.] Колкото до факта, че в писмения отговор на въпросите на Съда, българското правителство уточнява, че след предаването на издирваното лице в резултат от изпълнението на европейска заповед за арест, то веднага ще бъде изправено пред съд, който ще разгледа необходимостта да му бъде наложена превантивна мярка за лишаване или ограничаване на свобода, и по този начин ще пристъпи и към проверка на пропорционалния характер на тази заповед, при все това тази практика не е от естество да гарантира съответствието на българската процесуална система с изискванията на Рамково решение 2002/584.
- 56 [Поправено с определение от 13 април 2021 г.] Всъщност следва да се уточни, както посочва генералният адвокат в точки 33 и 34 от заключението си, че в решение от 13 януари 2021 г., ММ (C-414/20 PPU, EU:C:2021:4) Съдът не се произнася изрично по въпроса дали българското производство по издаване на европейска заповед за арест от прокурор в досъдебната фаза на наказателното производство отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, а само постановява, че при липсата на отделно правно средство за защита в правото на издаващата държава членка правото на Съюза предоставя на юрисдикция на тази държава членка компетентност да упражнява инцидентен контрол на валидността на европейската заповед за арест. Поради това от това решение не може да се направи извод, че в него Съдът е решил, че наличието на такава възможност за последващ съдебен контрол може да отговори на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита на правата на издирваното лице.
- 57 Следователно наличието на съдебен контрол върху акта на прокурор за издаване на европейска заповед за арест едва след предаването на издирваното лице е в разрез със задължението на издаващата държава членка да въведе процесуални правила, позволяващи на компетентна юрисдикция да упражни, преди това предаване, контрол за законосъобразност на националната заповед за задържане или на съдебния акт със същата юридическа сила, приети също от прокурор, или също на европейската заповед за арест.
- 58 Безспорно, при прилагането на Рамково решение 2002/584 държавите членки запазват възможността, в съответствие със своята процесуална автономия, да приемат правила, които могат да се окажат различни в различните държави членки. Те трябва обаче да следят тези правила да не възпрепятстват изпълнението на изискванията, произтичащи от това рамково решение, по-специално що се отнася до съдебната защита, гарантирана от член 47 от Хартата, на която това решение се основава.
- 59 От това следва, че целта на Рамково решение 2002/584, което чрез въвеждането на нова опростена и по-ефикасна процедура за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица, се стреми да улесни и ускори съдебното сътрудничество между съдебните органи на издаващата държава членка и тези на изпълняващата европейска заповед за арест държава членка, може да се осъществи само при спазване на основните права и основните правни принципи, както са прогласени в член 6 ДЕС и отразени в Хартата — задължение, което освен това се прилага за всички държави членки, и по-специално както издаващата, така и изпълняващата държава членка (вж. в този смисъл решение от 12 февруари 2019 г., ТС, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, т. 41 и 54 и цитираната съдебна практика).

- ⁶⁰ С оглед на всички тези съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 във връзка с член 47 от Хартата и практиката на Съда трябва да се тълкува в смисъл, че не са изпълнени изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, от която трябва да се ползва лице, срещу което е издадена европейска заповед за арест за целите на наказателното преследване, ако както европейската заповед за арест, така и съдебният акт, на който тя се основава, са издадени от прокурор, който може да бъде квалифициран като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от това рамково решение, но не подлежат на съдебен контрол в издаващата държава членка преди предаването на издирваното лице от изпълняващата държава членка.

По съдебните разноси

- ⁶¹ С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз и практиката на Съда, трябва да се тълкува в смисъл, че не са изпълнени изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, от която трябва да се ползва лице, срещу което е издадена европейска заповед за арест за целите на наказателното преследване, ако както европейската заповед за арест, така и съдебният акт, на който тя се основава, са издадени от прокурор, който може да бъде квалифициран като „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от това рамково решение, но не подлежат на съдебен контрол в издаващата държава членка преди предаването на издирваното лице от изпълняващата държава членка.

Подписи